

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕНнікаў БССР.

№ 63 (1597)

Пятніца, 11 жніўня 1961 года

Цана 4 кап.

Правільна, Мікіта Сяргеевіч! — Гавораць савецкія людзі

Хто чытаў выступленні і прамовы дзяржаўных дзеячоў Захаду, не мог не заўважыць адну іх якасць, якую хочацца назваць словабуддзям. Такое ўражанне, быццам цябе хочучы, як шчупака, пададаць на спініну да страты сіл, каб потым, са змучэннем да канца, ляскаў было саблюдзіць. І куды толькі ні павядаць — і да ўсёйшыняга, і на той свет, адно — няк не пушчаюць не грашную зямлю, на дарогу прайду. А ўрашце што ж зробіш іншае, калі трыба торнае выхад за беага і наадзарт.

І вась — галас кіраўніка Савецкай краіны. Ясна, упушчаючы, таму — і да канца пераканаўчы. Шчыра, што не логіка сафізмаў павуе ў ім, а логіка жыцця, гісторыі, вялікай чалавечай прайду.

Сядзячы вечарам сёмага жніўня ля тэлевізараў і радыёпрыёмнікаў, чытаючы назаўтра ў газетх выступленне Мікіты Сяргеевіча Хрушчоўа, прысвечанае ўнутранаму і міжнароднаму становішчу нашай дзяржавы, савецкія людзі яшчэ раз адчулі, як судзіла б'юцца іх сэрцы з сэрцам роднай партыі. Тое, што сказаў М. С. Хрушчоў, адзавешча поўнай зноў у глыбінх душы кожнага сумленнага чалавека.

З пачуццём радасці і гордасці гаварыў Мікіта Сяргеевіч аб добрых справах у нашай прамысловасці і сельскай гаспадарцы, аб беспрыкладным падзвігу касманаўта Германа Цітова, аб бліскучых перспектывах, якія адкрываюцца перад чалавецтвам праект новай Праграмы нашай партыі. І гэтую гордасць і радасць падзялілі мы ўсе. Іронія гучала ў яго галасе, калі ён гаварыў аб імперыялістычных калікулах, якія ўжо неаднаразова селі ў галіны, прадракаючы нябывалыя калікулы. І мы таксама не мелі не пастроіцца на іранічны лад. З гнева і абурэннем выкрываў ён антычалавечую палітыку імперыялістычных запавідаў, якія хочучы зноў кінуць свет у крывавае боісцо. І гэта — гней і абурэнне ўсяго савецкага народа.

Пачуццё шчырай удзячнасці роднай партыі і ўраду за нястомны клопат аб міры на зямлі, аб светлай будучыні чалавечства, жаданне ўрачыста заявіць аб непашанаванасці справе камунізму, рашучы пратэст супраць крывавага змяшчэння падпалышчыкаў вайны прымаці савецкіх людзей на мітынгах і сходх, якія магучыя хвалі пракраіцца ў гэтыя дні па гарадах і вёсках краіны.

Савё важкія слова сказалі на іх і працоўныя Савецкай Беларусі — рэспублікі ратнай і будучыняй славы.

Выступленні ўдзельнікаў і прадзючых сказаў і мітынгаў прасквітны бізжэмай верай у мудрасць мірабольшай палітыкі Камуністычнай партыі і Савецкага ўрада, гатоўнасцю падтрымліваць і ажыццяўляць і да канца.

Пад кіраўніцтвам любімай ланіскай партыі, — заявіў на мітынгі калектыву магілёўскага завода «Электрарухавік» кіраўнік брыгады камуністычнай працы Л. Вяржак, — мы паспяхова будзем светлы будзёны камунізма, асабістым калікушым прастору. Мы бязмежна любім сваю Радзіму, ганарымся яе выдатнымі поспехамі. І някай вядоўцы імперыялісты Захаду, што, калі яны адзавешча развіццё новай вайны, то ў магучым савецкім лагерах зноўдзешча даволі сродкаў, каб да канца знішчыць іх.

Нам не патрэбна вайна. Мы ўпэўнены ў перамоце нашага ладу шляхам мірнага эканамічнага спаборніцтва з капіталізмам. Савецкі народ хоча сустракацца з іншымі народамі не на полі бою, а на кірмашах і творчых канферэнцыях.

цяжх, урачыстых дэманстрацыях і за бядеснымі сталамі. Пасылча на чужую тэрыторыю не ракеты з вадароднымі і атамнымі галоўкамі, а павязды дружбы. Напавінаць эфір не сігналамі ваеннай трывогі, а сігналамі касмічных караблёў. Абменьвацца з іншымі краінамі не поўнымі трывогі нотамі і меймарандумаі, а поўнымі гуманых пачуццямі і кінафіллімамі. Мы хочам, каб над палімі, якім прызначана радзіць хлеб, ліўся не сямроты сніпец, а толькі жыватворчы дождж.

Мы не толькі хочам гэтага, але і патрабуем і дабіваемся, добра ведаючы свае сілы і магчымасці, глыбока ўсведамляючы сваю адказнасць перад народамі ўсяго зямнога шара. Погляды прагрэсіўнага чалавечства скіраваны сёння на краіны сацыялістычнага лагера. У ім бачаць людзі абаронцу будучыні, на яго спадзяюцца, калі задумаваюцца аб сваім заўтрашнім дні, аб сваёй бядесцы, аб шпачці сваіх нашчадкаў.

Савецкаму народу не раз даводзілася ўжо спыніць крываваую руку імперыялізму, знесеную над светам. Гэта нягледзячы на тое, што тады калі не шматлікімі жыццямі, то неадзінчымым напружаннем энергіі, волі, патрабуе вялікіх матэрыяльных ахвар. Але ён, наш народ, выхаваны партыяй Леніна ў духу палымнага патрыятызму і інтэнацыяналізму, дзеля вялікай мэты не палічыцца ні з чым. Прыслухаўшыся, гарматыны каралі і уолстрытаскія таўстасумы, што сказала звычайная савецкая дзючэна Таіса Прыгодзіч, якая робіць міцкія аўтамабілі.

— Разам з усім савецкім народам, — сказала яна, — мы, малыя дзючэны, будзем нястомна працаваць у ім міру, аддзіліць уахс запал сваёй сэрцы, усяю сілу сваіх малых рук, каб прадзючці новую вайну, захавашч мір.

Няхай дайдзе да вас галас віцебскага стамбабудуніка П. Бахшына, які носьціць гордае званне ўдарака камуністычнай працы.

— Не жартуйце, панове, імперыялісты, з агнём, — сказаў ён, — Гора будзе тым, хто паршучы спайкой нашага народа-стваральніка, народа-героя.

Засяўніце, панове, у патак паведзненняў аб мітынгах і сходх, якія адбыліся ў гэтыя дні ў нашай краіне, і вы з усяй сілай адчуеце адзавешча савецкага народа. А што такое адзавешча савецкага народа?

НЕАБСЯЖНЫ ПРАСТОР

У нашай краіне ўпершыню ў гісторыі чалавечства будзёны савецкай дзяржавы і савецкай прамысловасці ў свеце грамадства — камунізм. І сённяшняе ўсхваляванасць людзей, выкліканая праектам Праграмы, зразумелая, бо камунізм становіцца рэальнасцю, як рэальнасць сталі сёння паліты нашых легендарных касманаўтаў у космас. «Пабудова камуністычнага грамадства», — гаворыцца ў праекце Праграмы, — стала неасудна практычнай задачай савецкага народа. Паступовае пераўтварэнне сацыялізму ў камунізм — аб'ектыўная законмернасць; яно падрыхтавана ўсім папярэднім развіццём савецкага сацыялістычнага грамадства».

Чытаючы гэтыя словы, разумееш, якую адказнасць нясе кожны камуніст, кожны сумленны савецкі чалавек на сваім участку працы. І кожны сёння павінен спытаць у сябе: ці гатовы я і сваёй працай наблізіць светлую зру чалавечства?

Гэтую асабістую адказнасць,

пра якую гаворыцца ў праекце Праграмы, павінен адчуць сёння савецкі чалавек, бо пра яго — усе думы і клопаты партыі.

Мы, кірабоднікі, таксама працуем у ім і на карысць чалавечства. Выхаванне савецкага чалавека, раскідчыць ўсёго лепшага, што ў ім ёсць, — наша найпершая задэча. Савецкая кінамаграфія — вялікі прагнатар камуністычных ідэй, ланітэпсі эпохі.

А якая вялікая задэча — дапамагчы нашаму чалавеку ў яго германічным развіцці!

Неабжымы творчы прасторы, на якіх развіццё сёння савецкай кінамаграфіі. Яны вялічым, неагледзім. Плянны нашы захапленны. Мы будзем вырашаць іх у поўнай садружнасці з пісьменнікамі, майстрамі чалавечства, і разам з імі будзем ствараць фільмы, якія ўводзіць у запаты фонд эпохі камунізма.

Ул. КОРШ-САВІН,
кінарэжысёр,
народны артыст БССР.

Гутарка з сакратаром праўлення
Саюза пісьменнікаў РСФСР
Сяргеем Сяргеевым

Тыдзень рускай літаратуры ў Беларусі мы разглядаем як свята дзюх братніх літаратур, аб'яднаных агульнасцю ідэй і задэч.

Чытачам газеты «Літаратура і мастацтва», вядома, цікава ведаць, як развіваецца наша руская савецкая літаратура, якія яе поспехі. Скажу каротка: мы, члены праўлення і сакратарыят Саюза пісьменнікаў РСФСР, задаволены тым становішчам, якое склалася цяпер у нашым творчым саюзе. Пісьменнікі старэйшага, сярэдняга і маладошага пакалення працуюць зараз з такой жа вялікай творчай напружанасцю, як і ўвесь шматлікі савецкі народ, які рытуе дастойную сусвету ХХІІ з'ездку КПСС. Хочацца адзначыць, што нашы пісьменнікі, якіх у творчым саюзе звыш 2500 чалавек, пішуць на 55 мовах, працуюць у многіх гарадах, абласцях, краях і аўтаномных рэспубліках. Яны ствараюць кнігі пра нашы кірунцы і бурнае жыццё, прысвечаныя іх, галоўным чынам, нашаму сучасніку — савецкаму чалавеку.

Я мог бы назваць дзюх і імён

усім вядомых пісьменнікаў, якія радуюць чытача сваімі высокамастацкімі твораі. Але мне здаецца, што пра творчыя справы падрабязна расказваюць мае калегі — тыя пісьменнікі, якія ў складзе нашай дэлегацыі прыедуць на Тыдзень рускай літаратуры ў Беларусь.

Думаю, што творы таварышаў, якія прыедуць у Беларусь, знаёмы нашаму чытачу гэтак жа, як і члены нашай дэлегацыі добра знаёмы з Беларуссю і з людзьмі, якія жывуць у Беларусі. Мікалай Грыбачоў, Анатолій Сабраноў, Мікаіл Сяляноў у свой час жылі і працавалі ў Беларусі. Многія рускія пісьменнікі ў гады Вялікай Айчыннай вайны разам з воінамі Савецкай Арміі і беларускімі партызанамі абаранялі зямлю Беларусі гэтак жа самааддана, як і сваю родную рускую зямлю. Таму сустрачаюцца з беларускімі пісьменнікамі і працоўнымі рэспублікі прынасьць нам вялікае задавальненне, узагацяцца нас новымі, свежымі ўражаннямі, а Тыдзень рускай літаратуры, а ў гэтым перыяды, будзе садзідзіць новаму творчому ўзлёту ў развіцці абедзюх літаратур.

Да хуткай сустрачкі ў Беларусі, дарагія сябры!

у светасе зайтэра мб разам ідзем

удзелнікаў Тыдня рускай літаратуры ў Беларусі

РАЗМОВА З РУСКІМ ПАЭТАМ

Мой першы друг,
Мой друг бесцэнны...

Анатоль ВЯЛЮГІН

А. ПУШКІН.

Даўно я хацеў пазнаёміцца з гэтай дарогай.
Вось ён, парогат на Віцебск.

Нясмелыя лета маладзіца ў лугах; распусціўшы алейнік, жмурыцца на сонцы рэчка. А намыты ў белых зорках рамоні. Паскаваці паторні, і сасонік на іх і струмені ірай смалы. Разгараецца перас...

Дарога ў казку майго маленства.
Ці не яно гэта, зарожанае, выходзіць з лесу? У руцх кожны чыронагаловы падсінавіка. Аўсяны чуб, быстры і востры зрок, такі пагодны зрок, ажно паяснела неба над пералескам.

Не! Маё маленства з кошыкам грыбоў дэсць забудзілася ў нечэпайныя нетры — на сэрцы светла ад бярозак на цёплых баравіках і не хочацца выходзіць на вятрыстую дарогу.

Вачыш, направа, за мураванаю сцяною — стараліма. Колькі год стаіць яна? Гэта дарога ў гісторыю майго краю.

За мураванаю сцяною — двор дарожніка наглядчыка. Старая паштова станцыя. Тут спыняўся Аляксандр Пушкін. І менавіта на гэтай станцыі. Помніш дарожніка натаці Івана Пушчына?

Ён тады пісаў пра гэты шлях: «Беларускі тракт жаліва сумны. Не сустракаючы нікога на станцыях, я звычайна заглядаў у кнігу для запісу падарожных і там шукаў праяздных. Вачу раз, што на праяздні прыхаў Пушкін у Екацерынаслаў. Пытаюся ў наглядчыка: «Які тэр? Пушкін?» Мне і думка не прыходзіла, што гэта можа быць Аляксандр. Наглядчык гаворыць, што гэта пазт Аляксандр Сяргеевіч едзе, здаецца, на службу, на перакладчыку, у чырвовай рускай кашулі, у апацыцы, у паіравым капелюшы (Час быў жаліва гарачы).

Мінаючы двор дарожніка наглядчыка, я часта думаю аб тым часе.

Яшчэ не ўдарыў стрэл Дантэса, яшчэ ў прастору не ваяваў і Міхаліўскага да Алесіна калёсныя гром перакладных.

І чуючы рачныя тоны і за густалістым дубняком, хрыпучы ўмысленыя коні: клубіцца пыл над бальшаком.

Сыходзе ўбок жабрак пахілы, глядзіць паштовай тройцы.

Ад горных дум, а не ад пылу ў дарозе пасівеў паэт.

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

І тут і тут царом распяты зямля і воля на крыніцы, і жабрацкі, а малыяе хаты глядзіць услед — Дарожнік...

Мільгаюць хаты ў пыльнай веі дзі паласатыя ступы.
Прыгонныя спяваюць жней,
Чужыя ваяжучы снапы...

Беларускі тракт... Новаму часу не патрэбны перакладны, восемдзесят стаенікаў запрыжана, і чатырохколка вокатенна мінае паштовую станцыю на матарнай хуткасці, і не прыпыняе жахлівага шуму; перад табою разгорнута залатая кніга мае Радзімы.

Дажымаюцца алошніаі калны. І там таксама маторы. Глядзі, за штурвалам блізе хусянка. Гаспадыня поля. Без пагарды і зайдзрасці паглядзіць яна на дарогу, дзе спяшаецца час, і час яе не абгоніць, і не абміне цячасце гаспадыня поля. Царыца дажымае каранне песняй залатое жыта. Чусіш?

Сэрца, сэрцына маё
В'еца цераз грудзі.
Як жа хлопцам не кахаць
Такую галубку...

Гэта дарога ў беларускую мову.

Я ведаю, як ты шануеш яе, маю родную мову. Кажаш, яна заўсёды дапамагае табе адшукваць глыбіннае рэснее слова? Так, яна захавала першародны змест і чысціню слова. Быццам глыбокае каранне стагодніх дубоў-суседзіў, даўно пераправіліся каранне нашых мову, і сёння гэтак высока і вачыста шуміць век-вечна зялёная крона майго слова. А калісьці гэтак слова выплывалі з асіны, падсінавалі бізунам, душылі на шыбеніцах, знішчалі алоўным панэраў.

Толькі гісторыя ў насныя дні сваёй хадзе інакш глядзіла на беспрэсчынны рэчы і перапушныя ісціны.

У паражынай эміграцыі Уладзімір Ільіч Ленін ставіў перад сабою як адну з чарговых задач — дэталёва пазнаёміцца са славянскімі культурам і мовамі, у прыватнасці з беларускай і ўкраінскай. Ён склаў сабе вялікі спіс неабходных кніг, сярод якіх былі «Гісторыя рускай этнаграфіі» Пыліна (том IV — «Беларусы»), «Параўнаўчая марфалогія славянскіх моваў» Міклошыча, «Ленін па славянскаму мовазнаўству» Фларынскага.

Максім Горкі на далёнім Капры пачаў гримоты купальскага гімна, пераклаў «А хто там ідзе?» на рускую мову. Амаў усе дарэвалюцыйныя купальскае кнігі друкавалі піцерскія рабочыя. Сапраўды, патрабаванне быў Янка Купала, каб на ўвесь свет загучала наша мова.

Мы з табы на дарозе Янкі Купалы.

Хай жа твае пераклады, мой дружа, гучаць, як рэха разгуканых лясцоў, далі і дарог мае зямлі, гучаць на ўвесь свет, бо сёння руская мова — трыбу-

на свету; і кожны з нас гаворыць на матчынай мове і з дзіяліч народамі, і з высокімі зорамі.

Гэта дарога ў беларускую мову.

Толькі што мы закончылі вялікую работу: складзены, адрэдагаваны і сёлета выйдуча з друку тры тамы «Анталагі беларускай паэзіі». Тры тамы лепіліся жыцця народа, ягонай гераічнай працы і барацьбы. Цудоўны здымак нашай культуры. Трэба падумаць, дарагі дружа, пра больш поўнае выданне беларускай анталогіі ў Маскве. Цяпер гэта дэка зрабіць: усё сабрава, як след узважана. У ранейшых рускіх выданнях — лінгваістскі і маскоўскі — прапушчана многа імён і твораў, якія маюць прыпынавае значэнне. Як пісаў Смелякоў,

я і не то золотоглавых
новых отеческой земли,
что пили власть из чаши
и в антологий вошли.

Ты ведаеш нашых добрых паэтаў, дружны і знаёмы амаль з усімі — я не буду пералічваць імёнаў. Толькі як не задала тут на гэтай дарозе, калі старой паштовай станцыі, вялікую пашу Сяргея Дзяргана «Пушкін на пашы Энгузістаў», над якую сіпцылі чалавек і сапраўды пазт працаваў каля дзесяці год, як не ўспомніць яго выдатны пераклад «Дэнацыя» Блока, «Сініх гусар» Асеева, вершаў Багчыскага і Лугавскага.

Я пазнаёміў дыб з усім. Жывець — пара спеласці. Будзем уважліва чытаць залатую кнігу зямлі. Не вежы дубоў зямля маюча ў небае бальшазначны — талевыя, каміны заводз, а ў бронзавых рамках бароў — белыя сеты гарадскіх палацаў.

Гэта дарога ў паэзію жыцця. Штохвіліна трэба трымаць руку на пульсе краіны. Дні змяшчаюць цыпер столы, калі раней не змяшчалі стагоддзі. За дзе гадзіны перакрываецца Дняпро. Нам падуладна бяздонная цемра космасу. Ялёская доля цыпер у лепісцаў. Трэба спяшацца, трэба жыць на хуткасці часу. Уся зямная куля выхадзіць цыпер на арбіту агульначалавечага шчыра: гэта сцяжырае кожны радок праекта Праграмы камунізма. Мы чуюм хваляванне ватхнёнага кубіна Нікалаеа Гільева: «Мне здаецца бласпелым паэт, які не мае сілы перадаць у лірыцы змест праграмы ці маніфеста».

У доме хлеб, і рукі каля дома: святло акон, святло душы людской, спакрой: трыбунае праміненне касмадрам; мантаж турбін, вясёлы гул прарана, агні, якім не гаснучы зарыць, і сталь, лжой на зорак не гарыць, — усё змясціла новая Праграма!

Круччо крычыць. Любоў глядзіць з надзеяй. У свеце музыка гучыць. Кургант бой... Наш будзень вечны высьпе надзеяй, калі мы спраўдзім гэткае ў табой.

Любы браце! На дарозе Пушкіна і Купалы стаіць нашая дружба.

Я аркестр, гриміць ставлены мост над ракою майго маленства, над майай зачараванай Лужыцай, і вятрыстая хуткасць часу грукоча над цёплым бурканнем галубоў: яны гняздыцца тут пад мостам, дзе высокая над вадою спыляцца трывалы балкі, яны піюць чыстую мяккую ваду зачараванай Лужыцы.

Хто не паверыць гэтаму пуду, няхай спыніцца па дарозе на Віцебск, за старою паштовай станцыяй: гриміць мост над ракою і чуваць цёплае бурканне ды шаўковы лопат крыльцоў.

Тут мы з табою стамі і фсе, як ёсць, чуюм.

І добра, што мы думаем, як дзеці.

І добра, што мы, як дзеці, верым у шчасце.

Марыя КАМІСАРАВА

Андаба

У дзікіх пушчах згублены пачаток
Павольнай плыні светлае тэбей.
Навокал — непраходныя багаты,
Дрыгва і мох — нічога больш спакой.

Але з якою лёгкасцю вясёлай,
Ты ратам з нетраў выражешся,
І падзеж спыніцца на даліне,
І адлюструеш у глыбінях бор.

Па берагах квітнеюць сенажаці,
Капскае будыць і сідзі,
Сінея лес поце залінае,
Шумяць млыны на розных пады.

Барэцкіх, Лапачкіх, Валкуша —
Ці мала іх на гэтых берагах!
І воднеі то тут, то там жаўцеюць,
І грукуюць калёсы па мастах.

Андаба — рэчка ў Кастрам-
скай вобласці, дзе ў сале Андрэ-
скай нарадзілася паэтка.

Іменна так — кветкай дружбы хочацца назваць кожны верш, змешчаны ў калектыўным зборніку беларускіх і рускіх паэтаў «Вянок дружбы», выдзеным у Мінску да Тыдня рускай літаратуры ў Беларусі. Першыя і найбольш прыгожыя кветкі, сагрэтыя гарачымі сэрцамі выдатных мастакоў, паклалі ў гэты цудоўны вянок Максім Горкі і Янка Купала яшчэ тады, калі ў нашай літаратуры толькі зарыдаваў метад савецкай літаратуры.

Рускі і беларускі народы ідуць па адным шляху — шляху, узаканым неумірочным ільчым. Разам прыйшлі яны да Кастрычніцкай рэвалюцыі, разам адстойвалі яе заваёвы ў гады грамадзянскай вайны, разам будавалі мірнае сацыялістычнае жыццё, разам змагаліся ў гады Вялікай Айчыннай вайны, разам цыпер пачалі будаўніцтва камуністычнага грамадства. Гэта вялікая, непарушная дружба, змацаваная гарачай крывёю лепшых сынаў і дочак народа, будзе жыць у вякіх.

Кніга «Вянок дружбы» адлюстроўвае веліч гэтай братняй дружбы. Тут прадстаўлены паэты розных пакаленняў і розных творчых напрамкаў. Вельмі добра, што ў зборніку вершы беларускіх і рускіх паэтаў дзелены на іх родных мовах. За вершамі народнага паэта Беларусі Янкі Купалы ідуць творы старошага рускага паэта лаўрата Ленінскай прэміі Аляксандра Пракоф'ева, у якіх ён з цёлым пачуццём піша:

А чыме яны ваяць і сторуку
братскую?

А нічога!
К дружным лечу...
Все из кружки старую солдатскую
На десный случай захвачу!
(«Віце о дружбе»)

Побач з вершамі народнага паэта Беларусі Якуба Коласа стаяць вершы аднаго з любімых паэтаў нашага часу лаўрата Ленінскай прэміі Аляксандра Твардоўскага. Ямаляе сцяжак ён прайшоў па Беларусі, ямаляе пачуў мілагучныя народныя песні, прачытаў вершаў беларускіх паэтаў. Таму ён і вялікай любоўю ўважвае матывы нашых песень у рускае паэтычнае слова. Нас хваляюць яго пазмы «Васіль Цірыя», «Дом ля дарогі» і «За далю даля», бо ў іх адлюстраваны таленавітай рукой мастака лёс жыццё і барацьба таксама і беларускага народа.

Мы памятаем яшчэ з часоў вайны цудоўныя вершы Міхала Ісакоўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Якуб ХЕЛЕМСКІ.

У майстэрні

Зайру АЗГУРУ

Тут мармур, гліна, тэракота,
Невыкрытыя сілы след...
Распачынаецца работа,
Старавая новава свет,
Ён у чыжыні распаўсюдзіў,
І воль... ударыў малатом.
Напружаны крутыя торсы,
Відучыя воч яснае зрок.

Ужо разном рука сумела
І думкі высекчы прамежы.
Шчырэ майстар пасівець
Без адпачынку цэлы дзень.
Заплача камені, зіскрыцца
Святлом ўсміхак, сонлю слёз.
Высокай думкі бліскавіца
Асвятліць час, народа лёс.

Не глыбы горбачка гарою
Пад чытай маюроу рукой —
Сябры, пеленчынні, героі
Увесь запойнілі пекло.

Ім цесна без прысад зялёных,
Без плошчэй, што віды з акон.
Адушаўлены і натхнёны,
Іх не ўтрымаеш пад замком.

Іх будучыня — п'едэсталы,
Кватэры, перні гарадоў
І плошчэй гульні авалы
У ласнай далечы гадоў.
А веце б'еца ля парогу —
Ужо настала іх пара,
І шчодры майстар на дарогу
Надае вону і дабра.

Ён зноў за працоу, руплівы,
Разец бярэ свае правы:
Сойціца мармур гравіраві
І камені дакоу, млыны.
Тут пахне глінаю прамоклай,
Шчырэ майстар цэлы дзень.
Шуміць трывожны свет пры
всплыві.

Святло і цень.
Святло і цень...
Пераклаў з рускай
А. Вялюгін.

русі. І вось яна, «Беларуская песня», змешчаная ў зборніку, дзе пазт звартаецца да сваіх братоў і сяброў — народных мсціўцаў: Пусть они не сдаются,
Пусть они онкадоты,
Для фашистов могут
Гэтыя словы падтрымлі і любілі рэвалюцыі і натхнялі беларускі народ, прыдавалі яму сілы ў барацьбе з ворагам. Нездарма гэты верш, як сапраўднае кветка, стаяў у вянку дружбы побач з вершам беларускага паэта Аркадыя Куляшова «Над брацкай магілай», у якім расказваецца пра вайнаў-беларусаў, што загінулі, абараняючы рускую зямлю:

Весь над Старою Русой
руская вёска Лажыны.
Там, нібы ў Беларусі,
І вербы растуць і рабіны...

Там магіла ёсць брацкая ў лузе
да вёскі Лажыны,
Там хлябцы беларускія
чэсна галовы зялылі...

Намала вершаў прысвечаных Беларусі Аляксей Суркоў і Канстанцін Сіманаў, якія многа хадзілі па дарогах Беларусі як воіны і карэспандэнты і ў горкія дні адступлення і ў радасныя дні вызвалення нашай роднай зямлі. Іх фантаніае бланкеты былі започнены шматлікімі эпізодамі з жыцця і барацьбы беларускага народа, і гэта знайшло сваё адлюстраванне ў вершах, змешчаных у зборніку. Тут і вершы А. Суркова пра дэла Талаша і пра беларускую зямлю «Белоруссия», дзе пазт усклікае:

Есть ли мера ярости правды
твоей,
Белорусский народ?

Влікае ўражанне пакідае і верш К. Сіманава «Майор прывез малышчыку на ларет» — пра юнага ўдзельніка абароны Брэсцкай крэпасці.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Міхаліўскага, прысвечаныя Беларускай вайне.

Цудоўныя вершы прысвечаны Беларусі і пазты, чыйго голасу, на жал, мы ўжо ніколі не пачуем. Гэта — Міхаліўскага і Уладзімір Лугавскі. Яны не раз былі ў нашай рэспубліцы яшчэ ў даваенныя часы, сябравалі з беларускімі паэтамі.

Мы высока цнім таксама плённую дзейнасць Яўлая Хелемскага, які робіць усё для таго, каб лепшыя вершы беларускіх паэтаў дайшлі да ўсесаюзнага чытача. Гэта адзін з лепшых перакладчыкаў нашых паэтычных твораў на рускую мову. Яго верш «Беларускія рэкі» можна аднесці да лепшых здыбткаў аўчаснай рускай паэзіі. Цяплыня і лірычнасць, любоў і тонкае адчуванне прыроды надае гэтай вершы надзвычайную свежасць і цёплоту.

У кнізе змешчаны вершы Максіма Тапка, Пятра Глебкі, Пятруса Броўкі, Пімена Панчанкі, Максіма Лужаніна, Піла Пестрака, якія ў сваіх творах з такой жа гарачай любоўю пішуць аб рускім народе і яго балях і працоўных здыбках.

У вянку дружбы вельмі хораша пераплітаюцца вершы Яраслава Смелякова і Язэпа Пушчы, Дзімітрыя Кадыра і Анатолія Вялюгіна, Міхала Браўкі і Міхала Калачынскага, Валдыма Шэфнера і Васіля Віткі, Яўгена Вінакурава і Кастуся Кірзэна.

Усяго ў зборніку прадстаўлена 60 паэтаў ак старошага, так і маладога пакалення. Іх творы — пераканаўчае сведчанне ўрачыстасці ленынскай дружбы савецкіх народаў, іх непарушная адзінства як у цяжкія гады вайны, так і ў мірныя дні будаўніцтва.

Нашых паэтаў звязвае не толькі дэскае творчае адзінства, але і блізкае асабістае дружба. Разам ваявалі на франтах рускай і беларускай пазты, перажывалі ад-

на і тыя ж радасці і нягоды, хваляваліся аднымі думкамі і пачуццямі. І гэта відаць у кожным вершы зборніка.

З поўнай сілай адчуваеш у кнізе подых сённяшняга дня, калі ўся наша неабсяжная савецкая Радзіма ад Брэста да Уладзіўскага ператварылася ў гіганцкую будаўнічую плыню.

Прэміяна адзначыць, што нашы паэтычныя моладзь па прыкладу паэтаў старошага пакалення жылі стваральным жыццём народа, пісалі аб народе і для народа.

Зборнік «Вянок дружбы» прысвечаны Тыдню рускай літаратуры ў Беларусі. Гэта ўжо пятае па ліку Тыдзень братняй літаратуры ў нашай рэспубліцы, пятае вянок дружбы савецкіх літаратур. Ён праводзіцца ў знамянальныя дні, калі ўся краіна жыць апуслікаваным у друку праектам Праграмы будаўніцтва камунізма, калі адбываюцца новыя велічныя палёты ў космас савецкага чалавека Германія Цітова.

Вітаючы на беларускай зямлі дарагіх гасцей, рускіх паэтаў і пісьменнікаў, хочацца пажадаць ім новых творчых поспехаў і выказаць надзею, што яшчэ бліжэйшыя знаёмства з дасягненнямі нашых рабочых, калгаснікаў, інтэлігенцыі натхняць іх на напісанне новых твораў у новы вянок дружбы, які будзе квітнець вечна сваімі прыгожымі кветкамі.

Адно хачелася б сказаць у адра-
с складаль

ДРУГАЯ СУСТРЭЧА

Музычная драма «Гарачая кроў» учора пачаў свае гастролі ў Мінску Маскоўскі тэатр «Рамэн». З вялікім хваляваннем калектыв тэатра чакаў другой сустрэчы з глядацкімі сталіцай Савецкай Беларусі. Першая сустрэча адбылася чвэрць гада там, калі тэатр яшчэ быў аўсім малады.

Мінулыя гады былі для тэатра гадамі станаўлення і творчай мужнасці. Адзіны ў свеце прафесійна-навуковы тэатр прайшоў вялікі і складаны шлях. Гадамі выпрабавалі яго творчы пошукі: спалучэнне народнай музыкі, танца, песні і слова ў адзіным комплексе выразных сродкаў.

Для тэатра «Рамэн» артыстаў не рыхтуюць ні інстытуты, ні студыі. Тэатр сам выхоўвае і навукае моладзь, якая прыходзіць у калектыв. Вялікую працу па выхаванню актёрскай моладзі вядуць заснавальнік тэатра—заслужаны артыст РСФСР Марыя Васільеўна Скарцова, якая аддала сваёе больш паліцэскае год. І. Ром-Лебедзеў, Тэа Чорная, артысты В. Палікоў, С. Андрэа, І. Кру-сталеў.

Своеасаблівы рэпертуар тэатра. Рад п'ес для яго напісалі акцёрамі тэатра.

Спектакль «Гарачая кроў», якім пачалі гастролі ў Мінску, паставілі на п'есе акцёра тэатра Івана Васільевіча Хрусталёва. Ён жа паставілі і танцы.

У гэтай спектакля шчаслівы лёс. Выпушчаны ў мінулым годзе ў час гастролі ў Сявралюўск, ён з вялікім поспехам прайшоў у Баку, Тбілісі, Ленінградзе. Апроч хваляючай і займальнай фэбулы, поспех спектаклю прынеслі і цудоўная музыка кампазітара С. Бугаёўскага, і цікавае рэжысёрскае вырашэнне, зноўдзяўнае тэатральным рэжысёрам С. Баранам, і ірыя, запамінальныя выявы, створаныя акцёрамі.

У арыгінальнай рэдакцыі паставілі народную драму ўкраінскага драматурга М. Старишкіна «Шыганка Аза». У сцэнічным выяўленні тэатра гэтая п'еса стала

Сцена са спектакля «Гарачая кроў» у паставіцы цыганскага тэатра «Рамэн». У ролі: Улада — артыст С. Шышкоў, Урсу — артыст В. Бізюк.

драматычнай пазмай аб каханні, якое пераадоўвае ўсе перашкоды, аб духоўнай прыгажосці чалавека, аб вялікай душы народа. Яры прывабны вобраз Азы стварыла адна з вядучых актэры—заслужаная артыстка РСФСР В. Пятро-ва.

У аснове п'есы «Танцорка», напісанай драматургам і артыстам тэатра І. Ром-Лебедзевым, ляжыць глыбока жыццёвая крыніца. Яе сюжэт узяты з рускага жыцця 40-х гадоў мінулага стагоддзя. Лёс табарнай танцоркі, прыгажуні Марфуці і старога чыгана Яфікі—гэта лёс звыклых, бясспраўных, але адначасова тры-валых і мужных людзей, якія вало-даюць неадольным імкненнем да свабоды і шчасця.

У апошняй гатэ тэатр шмат і пэлічна працуе ў творчай сфар-міраванні з дэкавімі культурна-за-рубжаных краін. Пры актыўным удзеле індыйскай дэкаві маста-цтва быў паставілі спектакль «Сонні і Мяхіава» па спецыяльна напісанай прагрэсіўным індыйскім драматургам Балвантам Гатгі для намага тэатра п'есе. Пры ўдзеле

венгерскіх рэжысёра, кампазітара і балетмайстра быў паставілі спектакль «Сям'я чыгана».

У апошняй рабоце тэатра «Кар-мен з Трыані», напісанай па ма-тывах наваля Праспера Мерыме, прымаў удзел прагрэсіўны іспан-скі тэатральны дэкаві. Паставіў спектакль рэжысёр Анхель Гуде-рус, танцы паставіла Віялета Гон-салес, музыку напісаў кампазіта-ры Валабуў і Бертран.

Лірычную камедыю Я. Януера «Дарушчыка з табару» тэатр пры-свядуў 40-гадоваму камсамола. Пры-вабны вобраз маладой чыганы Зінкі, якая пакінула табар і пай-шла ў горад да новага жыцця, стварыла заслужаная артыстка РСФСР В. Янкоўская.

У час гастролі ў Мінску калек-тыв тэатра будзе працягваць працу над п'есай маладой чыганы драматурга І. Шавада «Ром-Ба-ро», прым'ера якой павіна адбыва-цца ў Маскве ў дні XXII з'езда КПСС.

І. ГОЛЬДМАН,
намеснік дырэктара тэатра
«Рамэн».

Шматгадовая дружба звязвае Літву і Бела-рус. А дружба заўсё-ды нараджае навуцкі радасці за поспехі са-броды, пачуццё добрай саборні-цтва, жаданне дапамагчы адна-му, вучыцца аднаго.

Шмат сапраўдных энтузіястаў працуе ў бібліятэках Літвы і Бе-ларусі. Вось праста жанчына з уважлівым, сур'ёзным вачыма на-стаўніцы. Так, яна сапраўды ра-ней была настаўніцай, а цяпер заадавае Душніоняйскі сельскай бібліятэкай Літускага раёна Лі-тускай ССР. Гэта — длауат сельскага Савета Лайма Пашене. Нялёгка ёй было працаваць, бо Душніоняйскі сельсавет вельмі раскідаў, аж на дзесяці хутарах. Але нягледзячы на гэта, тут кнігу чытае не толькі кожная сям'я, але і ўсе насельніцтва сельскага. У бібліятэцы — 793 дарослых чыта-чы.

Хто ж дапамог бібліятэкару справіцца з гэтай ганаровай заа-дачай? Актыві: настаўнік, вучні ста-рэйшых класаў, перадавыя калгас-нікі. Самі чытачы з'яўляюцца до-брымі прапагандыстамі кнігі, яны шмат зрабілі, каб кнігу чыталі і члены сваёй сям'і і суседзі. Са-мыя актыўныя яе памочнікі — заадачыца хаты-чытальні кам-самолка Стасю Егужыце. Яна за-гадвае перасоўкай, у якой 92 чы-тачы; у перасоўцы настаўніцы Алены Сірушы 102 чытачы і інш.

Камсамольскі заадачыца Міраслаўскай сельскай бібліятэкі, сакратара камсамольскай арга-нізацыі Анэлі Матуліяніце дапамо-гі прычынуць моладзь сельсавета, а таксама і іншыя актывісты да вырашэння высакроднай заа-дачы: кнігу—у кожную сям'ю. Са-род актывістаў, на якіх абярэ-ліся ў сваёй працы гэтыя до-брыя энтузісты, былі камсамольцы, ста-рэйшыя школыні, а таксама спе-цыялісты сельскай гаспадаркі і на-валя кіруючыя работнікі калгаса.

Напрыклад, калі старшынэ калгаса ехаў у брыгаду, ён браў з са-бою кнігі і прапагандаваў іх са-род калгаснікаў.

Лейпалігская сельскай біблі-ятэка Лаздзінскага раёна заняла другое месца на аглядзе сельскіх бібліятэк Літвы і атрымала зван-не «Лепшая сельскай бібліятэка рэспублікі». Заадачыца бібліятэ-кі, длауат сельсавета Альбіна Баліо карыстаецца заслужаным аўтары-тэтам у калгаснікаў. Яна здоле-ла так паставіць работу, каб кнігу чытаюць у кожнай сям'і. У Лей-палігскай сельсавете — 819 да-рослых жыхароў і 198 дзя-цей. Бібліятэка абслугоўвае 1032 чытачы, з іх да-рос-ных 818. Лепшым перасоўнікам і ін-

РАДУЕМСЯ ПОСПЕХАМ СЯБРОЎ

шым актывішым прапагандыстам кнігі ўручае Міністэрства культу-ры Літускай ССР значок «Аматар кнігі». Гэтым ганаровым значком былі ўзнагароджаны многія актыві-сты, сярод іх і старшыня сель-савета, які вельмі шмат увагі ад-дае бібліятэцы і ўспяхам дапама-гае ёй прапагандаваць кнігу.

Бібліятэка сапраўды стала пер-шым памочнікам партыйнай арга-нізацыі калгаса ў справе камуні-стычнага выхавання працоўных людзей і ў вырашэнні вытворчых заадач, якія ставяць перад працаў-нікамі калгасных палёў. Калгас у сваю чаргу таксама працягвае ўва-гі і клопат да бібліятэкі, асігнро-вы сродкі на набыццё літаратуры.

З гонарам раскавае пра сваіх памочнікаў заадачыца Сяйрскі сельскай бібліятэкі Влада Ня-дзінская. Пяць год назад прыйшла яна ў бібліятэку зусім яшчэ ня-смайла, сціплай дзяўчынкай. У бібліятэцы не было і 300 чытачоў. Любоў да людзей, да сваёй пра-цы дапамаглі Вядзе стварыць ак-тыві, які разам з ёю горада ўва-зіць перасоўка. Камсамольцы дапамагалі сваёму сакратара камсамольскай арганізацыі на-ладжваць паваротныя ахавы, а таксама праводзіць масавую ра-боту. Сярод актывістаў бібліятэ-кі — калгасніца Сакалаўскай аб-слугоўвае 40 чытачоў; заадачы-ца свінфармы Печкаўскай да-маглася таго, што ўсе работнікі фермы чытаюць літаратуру па спе-цыяльнасці.

З любоўю аформлена наглядная агітацыя ў Рудоміскай сельскай бібліятэцы Лаздзінскага раёна. Заадачыца бібліятэкі камсамолка Яўгенія Станкевічэўта прывяло ў бібліятэку малое і з дапамогай актыві-стаў з любоўю ўпрыгожыла па-мяшканне бібліятэкі. Любоў сваю ўстаноўку культуры і калгаснікі. 619 чытачоў карыстаюцца яе кні-гамі. Умела кіруе іх чытаннем бі-бліятэкарка. З вялікім клопатам стаяла да бібліятэкі старшыня сельсавета тав. Коласав. Ён сам сельскай актывішым чытачом, да-памагае бібліятэкару глыбей вы-вучаць запатрабаванні калгасні-каў, арганізоўваць масавую ра-боту.

А як не любіць дэкаві Яніну Янулевічэне — заадачыцу Літ-ускай раённай дзіцячай бібліятэ-кі! Для юнак чытачоў тут ства-рылі ўсе ўмовы: утульна, чыста, прыгожа. Самыя маленюкі, пры-шоўшы ў гэты дом кнігі, трапля-юць у свет казак, створаных кла-патлайвай рукой бібліятэкаркі. Яна не толькі ўмела прапагандаваць кнігі, яна — сапраўдны педагог: звяртае увагу на культуру мовы, на культуру ў абыходжанні з на-валямі, назав па ўмовы жыц-ця і выяўляе кожнага дзіцяці.

Усе гэтыя бібліятэкі абслуго-ваюць кнігаў кожную сям'ю. Ды і не толькі вёсцы. У Літве сёння няма ніводнай сельскай бібліятэ-кі.

ПРАЦОЎНЫЯ РАПАРТЫ

Міністэрства культуры БССР і Прадзвіжнік Беларускага рэспублі-канскага камітэта прафсаюза ра-парты і культурныя паліцыя сацыялістычнага саборніцтва пад-прыемстваў і арганізацый культуры і мастацтва на кар-тавалі 1961 года. Сяброднічаны за-дачыцы XXII з'езда КПСС і XXV з'езда КПБ, калектывы падпрыемстваў і арганізацый культуры дамагліся значных по-спехаў у працы.

Паліграфічнымі падпрыемства-мі план II-га квартала 1961 года выканан п'яць аб'ём валавой пра-дукцыі на 105,2 працэнта, па та-варнай прадукцыі на 104,6 пра-цэнта, па выпуску кніжна-часопі-снай прадукцыі на 101,1 працэнта, па вывучэнні і іншай малюў-чай прадукцыі на 111 працэнтаў. План II-га квартала перавышан таксама ніжэйшай і арганізацый-ні кніжнага гандлю рэспублікі.

За дасягнутыя поспехі ў сацыя-лістычным саборніцтве налеглі Міністэрства культуры БССР і БРК прафсаюза работнікаў кул-туры ўручылі пераходныя Чырво-ныя сцягі з выдатна грашовых прэмій Гродзенскай абласной дру-карні, аддзела нінафіцыі Віцеб-скага абласнога ўпраўлення кул-туры, кніжнаму магазіну № 13 Мінскага аблканіндгандлю.

Грашовымі прэміям заахва-чаюць Віцебская абласная друкарня, мінскі завод «Кінараццэ», біблі-ятэчны калектыв г. Магілёва, а та-к-сама рад лепшых кулгасвету-скай рэспублікі, работнікаў кні-жасці і кніггандлю.

Пецька, ардынарац славагата Чапая. І паўстаў малюнак часоў грамадзянскай вайны...

Артыстант Л. Смірнову і А. Данилаву глядачы добра ведаюць па кіно. Прызна сусвету іх і на імпрэзаванай сцэне.

І. ЛАКШАНАЎ.

Гамяляччанам было цікава. Іх пазналі адразу — сябры Логінавых. Цудоўны народныя песні ўзялі ў ланон глядачоў.

Неацэнны, скарб

У праекце новай Праграмы КПСС наменаны шляхі пабудовы камуністычнага грамадства. Ужо сённяшняе папавенне савецкіх людзей будзе жыццём пры камунізме. А гэта значыць, што нам, савецкім людзям, трэба больш надаваць чыпер увагі вы-хаванню камуністычнага выхавання чалавека, яго гарманічна-га развіцця.

Камуністычная партыя і савецкая дзяржава ствараюць усе ўмовы, каб наш чалавек культурна рос, павышаў свае спецыяльныя веды, вучыўся на заадачы і вярчэнні аддзялен-нях ВНУ і тэхнікумаў, наведваў народныя ўніверсітэты культуры, самадзейныя студыі выяў-ленчага мастацтва і г. д. Зай-моўце ў нашым клубы, паліцыя культуры, бібліятэкі. Тут ёсць усе, каб далучыць савецкіх люд-зей да вышніх чалавечай культуры і ведаў.

У Савецкай Беларусі працу-

юць звыш 20 тысяч бібліятэк розных сістэм і ведамстваў. Які гэта неацэнны скарб дае ў рукі савецкага чалавека наша партыя! Колькі кніг на іх паліцах і сховішчах! І ўсё для цябе, буд-даўнік камунізма.

Сярод гэтага незлічонага ба-гацця пачаснае месца займаюць творы рускіх пісьменнікаў, якім заслужана ганарыцца ўвесь свет, усе прагрэсіўныя чалавеч-ства. Пушкін, Лермантаў, Гоголь, Тургенев, Некрасаў, Чарныг, Чэхаў... Ды хіба пералічыць усё імяны сузор'я тытанаў чалавечай думкі і чарадзейных майст-роў слова, якімі такая багатая руская мова.

А творы савецкіх рускіх піс-меннікаў, што як эстафету вы-сока вясцую ўспаму свету ідэі міру і дружбы, раскрываюць прыгожыя і вельмі душы савец-кага чалавека—актывіста буд-даўнік новага, няздзянанага

свету. Горкі, Маякоўскі, Шала-хаў, Фаддееў, Астроўскі, Пра-кефёў, Ільонаў, Твардоўскі, Фелдін, Суркоў, Ціхонаў, Пала-воў.

Творы рускіх пісьменнікаў, займаюць пачаснае месца на па-ліцах бібліятэк нашай рэспублі-кі.

У бібліятэчных работнікаў ёсць многа форм і метадаў пра-паганды кнігі. Сярод іх—літ-эратурныя вечары і дыскусіі, канферэнцыі чытачоў, калек-тывныя чытанні твораў і г. д. У цэнтры ўвагі многіх вечароў і канферэнцый, што праводзілі-ся ў нашай рэспубліцы, былі творы савецкіх рускіх літарату-раў.

Цяпер у нашай бібліятэцы на-ладжана вясняная выстаўка з твораў рускіх савецкіх пісьме-нікаў, прысвечаная Тыдню рус-скай, вяснянай літаратуры.

Мы, бібліятэчныя работнікі, пачувалі аголаць на беларускыя зямлі дарэкіх твораў—пісьме-нікаў вялікага рускага народа, якія прыходзілі да нас, каб пры-няць удзел у Тыдні рускай са-вечнай літаратуры. Іх прыезд для нас, прапагандавістаў кні-гі,—вялікае, радаснае свята.

Дружбу братніх літаратур нам трэба ўсяляк пашыраць і ўмацоўваць. Гэта вельмі добра, што ў нашую рэспубліку прыяз-джаюць пісьменнікі братніх рэ-спублік, якія раскажуч аб сва-іх поспехах і дасягненнях, аб сваіх вялікіх творчых планах на будучае.

Ф. СЦЕПАНЮК,
дырэктар Дзяржаўнай
бібліятэкі БССР імя Леніна.

ГАМЯЛЯЧЧАНМ БЫЛО ЦІКАВА

Дэбёка ад цэнтра горада зна-ходзіцца гомельскі стадыён «Па-каматы». І, аднак, больш дэацы-цэ тысяч чалавек сабралася на вялікае свята мастацтва, які было названа ў афішх Беларускай фі-лармоніі своеасаблівае відэа-сва-тка, паказанае 4 і 5 жніўня.

Шаснацца дзяўчат-фанфарыс-так абвясцілі аб пачатку свята. У суправаджэнні ўзброеных рабо-чы і чырвоныгвардзейцаў, са знаёмым жэстам, выяўлялі на-перад рукой, адна на браніку Уладзімір Ільіч Ленін (народны артыст ССР П. Малчаню). Ава-цыя глядачоў сусветна і право-дзіла машыну.

Так адкрыўся парад-пралог.

Разгром Антанты і першыя ўдэрныя брыгады, падпальчыкі вайны, абарона Брэсцкай крэпас-ці, сцяг перамогі над рэйхста-гам — усё гэта паказалі ўдзельні-кі мастацкай самадзейнасці гора-да, артысты Народнага тэатра. За-тым на высокім пастаментае пра-палі вельмі манумент савецка-му воіну ў Берліне. Савецкая апусціўшы меч, трымае саада-дзіц і глядацкі наперад.

Пасля воіны Савецкай Арміі па-казалі тры карціны на тэму «На-варо міру». Мотэпяхота на зям-лі, авіядасянікі ў паветры і ра-нікі на вадзе.

«Перакуём мячы на аралы» — такія заключныя думка перада-

пралога. Чарнігаўскі паказальны духавы аркестр суправаджаў усе яго тэмы музычна, што намага-ўся змацаваць змацавальнае ўздзе-янне.

Другая частка відэаішча скла-далася з вялікага канцэрта артыс-таў кіно, тэатраў і эстрады. На трыцы з бомамі выехаў вядучы свята, артыст Беларускай філар-моніі М. Шышкін. Сябраў фан-тазію на тэмы песне беларускіх кампазітараў эстрады інстру-ментальны ансамбль. Затым на ўпрыгожаных кветкамі аўтамаш-нах выязджалі, зняміліся з гле-дачамі і выступалі артысты самых разнастайных жанраў. Песні змя-няліся танцамі.

Вялікае ажыўленне ў праграму ўнесла спартывнае выступленне дэкаві.

Час ляцеў хутка. Зепаліліся пражэктары, і гасці Беларусі, ар-тысты кіно, з'явіліся перад га-меляччанамі.

З заахваленнем сусветлі гляда-чы заслужана артысту РСФСР Л. Смірнову, заслужанага артыс-та РСФСР Л. Кіта, І. Макараву, заслужанаю артыстку РСФСР К. Лучко. А калі пад канец свята ў касцюме адмірала Ушакова вы-ехаў выканаўца ролі ў аднаймен-ным фільме народны артыст РСФСР І. Пераверзеў, бурны воплескі сусветлі і праводзілі яго. Эфектны фэверык заавершыў вясёлае свята. Яно пакінула вя-лікае ўражанне.

Гамяляччанам было цікава.

І. ЛАКШАНАЎ.

Вось так, з усмешкай і апладысмантамі сусветкалі кожны нумар свята мастацтва.

ГІСТОРЫЯ АДНАГО СЦЯГА

Беларускі дзяржаўны гісторыка-краязнаўчы музей атрымаў на за-хаваанне звычайны пераходны Чырвоны сцяг. Яго за два месяцы да пачатку Вялікай Айчыннай вайны перадала Баранавіцкае аб-ласное ўпраўленне пажарнай ахо-вы Карэліцкай пажарнай каман-дае як лепшай у вобласці. Факт сам па сабе нязначны, калі б не адна акалічнасць. З гісторыяй пе-раходнага Чырвонага сцяга звяз-заны лёс простага савецкага чала-век, якога доўга даваляло шу-каць. І вось што стала вядома...

У першы дзень Вялікай Айчын-най вайны раённы цэнтр Карэлічч акіпіраваў вораг. Жыхары не ска-рываліся ў «савецкі» тыл, другія ішлі ў партызанскія атрады. Сярод баішчых пажарнай каманды з'я-віліся два заадрнікі, якія пайшлі ў халуд да ворага. Яны першыя зааважылі, што знік пераходны Чырвоны сцяг. Было дэаўшэла, што яго схаваў савецкі чалавек.

Але хто? Падарэзныя ўпала на жыхара Карэлічч, пажарніка Ва-сіля Пракопавіча Казлоўскага. Заадрнікі прыйшлі да яго дамоу.

— Ах, Валя, Валя, сцяг у камен-датуру, — прапаноўвалі яны.

— Які сцяг?

— Ты ж сцяг палітычны...

— Не гавары, Валя, мы веда-ем! Патэфон у кабе сцяг. І ла-сцінкі маеш. Есць і гэтыя «Широ-ка страна моя родная».

— Патэфон ёсць. Барыце, калі трэба. Сцяга — няма.

Праз дзень схапілі Казлоўска-

га, прыцягнулі ў камендатуру і збілі так, што страў чалавек прытомнасць.

Потым паліцыя зрабілі выбоск у кватэры Казлоўскага, пераавер-нуў усё дашчыню ў пуні і, не знойшоўшы сцяга, вырашылі: на-вошта чалавек будзе пакуты пера-носцы. Вядома, не ён схаваў.

Але вораг памыліўся. Яшчэ калі гітлераўцы толькі за-нялі Карэлічч, Валя Пракопавіч заагнруў сцяг у перагортную па-перу, потым у скуру, змазаную дэкаві (каб мышы не пагрызлі) і схаваў у страху пуні.

Кожны год летам Казлоўскі браў сцяг, выносіў яго ў лес, пра-схваў і зноў хаваў у патаёнае месца. У ліпені 1944 г. калі Карэ-лічч былі вызвалены ад ворага, перадаў сцяг райвыканкому. Хут-ка Валя Пракопавіч змяніў месца жыхарства. А ў ліпені гэтага года сцяг перадаў музею.

Перад работнікамі музея паў-стала задача высветліць, хто ж заахаваў рэліквію працоўнай сла-вы. У Карэліччах успомнілі пра Казлоўскага. Але ён п'ятнаццаці год назад выехаў з раённага цэн-тра. Адукацыя далёкіх сваякоў.

Яны паказалі адрас: Карэліцкая АССР, Мядзвезгорскі раён... Па-сладзі туды ліст. Хутка прыйшоў адказ ад Валя Пракопавіча. Ён і раскажаў кароткую гісторыю сця-га.

Даслаў музею Казлоўскі і сваю фотакартку. З яе глядзеў ужо неамадады, але прасты і адраў твар. Пад пусамі хаваўся лёгкая ўсмешка, а вочы свіціліся чысці-ней і шчасцем.

НОВЫЯ МАЛЮНКИ, АРНАМЕНТЫ

Маладыя работніцы заняты вы-шыўкай. Багаты асартымент выра-баў, упрыгожаны рознымі цу-доўнымі ўзорамі — жаночыя цы-бенкі, блузы, мужчынскія кашулі «беларускія, «украінскія, «гучуцкія», дарожкі, перцэты, падушкі на камапы, газетніцы і шмат іншага. Бабурынская вышыўка атрымала прызнанне ў буйнішчых цэнтрах краіны.

Калі прайсцяць ў летнія дні па праспектах Масквы, Ленінградзе і Мінску і прыглядзецца да сезон-нага адзення, дык часта можна ўгледзець вырабы Бабурынскай фабрыкі. Попыт на вырабы народ-най вышыўкі павышаецца з ко-жным днём, мастацкую прадукцыю фабрыкі чакаюць у многіх гара-дах краіны.

Вядома, нялёгка справа ста-рыць сапраўды самабытны мас-тацкі твор, не капіруючы чужыя

ўзоры. Трэба высветліць, некаль-кі цікавы, прыгожы новы ўзор, ці не будзе ён каштаваць вельмі дорага, ці няма больш простых метадаў выканання малюнка без шкоды для здароўя аўтара. Печы-наюцца пошны лепшыя вырашэн-няў, якія задаволялі б эстэтычна-густы пакупнік, майстроў-маста-коў і патрабаванні вытворчасці. Толькі пасля гэтага малюнк ад-праўляюцца Белмастанпрамтэст на разгляд мастацкага савета.

Але мола толькі творчы вы-думкі прафесійных мастакоў, ім павіны прыісці і дапамогу лепшых майстроў фабрыкі. Не жа-лі, і яшчэ слабе прыцягваюць да стварэння новых народных ма-люнкаў. А ў іх знойдзецца нама-ла добрых прапаноў. Над гэтым варта педумаць кіруюнкам фаб-рыкі.

А. БАГДАНОВІЧ.

Галоўны рэдактар Нічыпар ПАШКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: Зяў АЗГУР, Аляксандр БУТАКОЎ, Кас-тусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ПАШЫН, Арцыз МАРЦІНОВІЧ (а-назны сакратар), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (на-меснік галоўнага рэдактара), Мікола ТКАЧОЎ, Яна ШАРАХО-СКИ, Іван ШАЦІЛА, Рыгор ШЫРМА.

ДА ВЕДАМА ПАДПІСЧ